

HISTEROSKOPSKA RADIONICA

Maribor, 9. X. 2009.

(Hysteroscopic Workshop on Contemporary Trends in Office Hysteroscopy)

U organizaciji Klinike za ginekologiju i porodništvo Kliničkog bolničkog centra u Mariboru 9. listopada 2009. održan je Simpozij-Radionica *Contemporary trends in Office Hysteroscopy*. Na skupu je prof. *Martin Farrugia*, ekspert s područje histeroskopije iz *East Kent Hospital Trust Canterbury* u Velikoj Britaniji, iznio najnovija postignuća s područja suvremenih histeroskopskih tehnika te njihove primjene u dijagnostici i terapiji. U tijeku simpozija, pod predsjedanjem prof. *Martine Ribić Pucelj* iz Maribora, elaborirano je niz aktualnih tema s područja suvremene histeroskopije: prikazane su operacijske tehnike i najsuvremeniji histeroskopski instrumenata te njihova uporaba. Na planu moderne histeroskopije prof. *Ferrugia* je iznio najnovija iskustva iz »*The See & Treat Option*«, prikazavši u praktičkom dijelu ambulantnu »Office Hysteroscopy«. Prikazan je najsuvremeniji mini histeroskop »*Alphascope*« te prva iskustva u radu s njim. Iskustva Klinike za ginekologiju i porodništvo Kliničkog bolničkog centra u Mariboru s područja »Office Hysteroscopy« iznijela je dr. Branka Žegura, a dr. Milan Reljić iskustva u evaluaciji infertiliteta istom histeroskopskom tehnikom.

Skup je organiziran uz potporu *Ethicon Women's Health & Urology, Johnson & Johnson*. Sam skup okupio je preko stotinu i pedeset sudionika iz Slovenije, Austrije, Hrvatske, Mađarske, BIH i Srbije. Uz najnovija teorijska postignuća prikazana je praktična primjena i vriednost najsuvremenije histeroskopske tehnike. Najsuvremeniji histeroskop – *Alphascope* doista je u posljednje vrijeme najveći iskorak na području minimalno invazivne dijagnostike kao i minimalno invazivnih operacijskih histeroskopskih zahvata. Rezultati i iskustva najsuvremenijih histeroskopskih minimalno invazivnih zahvata doista su obećavajući. Ti zahvati otvaraju do jučer doista neslućene mogućnosti, poglavito zato što se navedenim pristupom izbjegava anesteziranje bolesnica te njihovo bolovanje. Na taj način pacijentice vrlo brzo nakon histeroskopskog operacijskog zahvata mogu funkcionirati svojim punim opsegom, bez odricanja i izostajanja od svojih svakodnevnih aktivnosti.

Mr. sc. *Rajko Fureš, dr. med.*,

Odjel ginekologije i porodništva Opće Bolnice Zabok,
E-mail: rajko.fures@kr.t-com.hr

18. GODIŠNJI KONGRES EUROPSKOG DRUŠTVA ZA GINEKOLOŠKU ENDOSKOPIJU

Firenca, Italija, 28.–31.X.2009.

U Firenci, renesansnom biseru Italije, održan je od 28. do 31. listopada 2009. godine 18. godišnji kongres Europskog društva za ginekološku endoskopiju (*18th Annual Congress of the European Society for Gynaecological Endoscopy (ESGE)*). Na kongresu se okupilo preko 1600 sudionika ginekologa zainteresiranih za endoskopiju u ginekologiji iz Europe, Sjeverne i Južne Amerike, Afrike, Azije i Oceanije. Bilo je 269 govornika, 151 slobodnih priopćenja, 223 postera i 67 video prezentacija. Prvog dana kongresa održano je sedam posljediplomskih tečajeva (PC). Iz Hrvatske je kongresu nazočilo 20 članova Hrvatskog društva za ginekološku endoskopiju, djelovali smo kao skladna skupina. Naišli smo na lijep prijam, ali smo zapazili projekciju, koja promovira endoskopska društva država članica Europske Unije, a na projekciji nije bilo, Endoskopskog društva Republike Hrvatske.

Kongres je bio revija najboljih ginekologa endoskopičara iz cijeloga svijeta. Održan je u povijesnim zdanjima *Palazzo dei congressi* i *Palazzo degli Affari*. U

stručnom radu kongresa održano je 33 simpozija, kojima je obuhvaćeno cjelokupno područje endoskopije, od edukacije pa do radikalne endoskopske ginekološke kirurgije, robotike u laparoskopskoj kirurgiji i laparoskopске endoskopske kirurgije s jednim ubodom (LESS – Laparo-Endoscopic Single Site Surgery).

Histeroskopiji je posvećeno više simpozija: novi napretci u tehnikama, ambulantna histeroskopija, uloga ambulantne histeroskopije u ranom otkrivanju karcinoma endometrija, intrauterine sinehije, atipične hiperplazije endometrija, miomi i intrauterini septumi. O različitim aspektima endometrioze govorilo se u tri simpozija. Govorilo se ne o prognozi, nego komplikacijama i riziku u endoskopiji i tomu su bila posvećeno dva simpozija. Doc. Miroslav Kopjar je održao svoje uspješno predavanje: »Challenges of total laparoscopic hysterectomy« i na kraju pozvao na sudjelovanje na kongresu u Dubrovniku 2010. godine.

Onkologiji je bilo posvećeno pet simpozija. Bilo je riječi o novim koncepcijama laparoskopске kirurgije kod karcinoma, o tehnici endoskopskog otkrivanja »sentinel limfnog čvora« kod endometralnog i cervikalnog karcinoma, o čuvanju živaca kod laparoskopске radikalne histerektomije, o laparoskopskom liječenju adneksalnih masa, o vrijednosti laparoskopije u inicijalnim stadijima karcinoma jajnika, o ulozi laparoskopije kod karcinoma jajnika, o laparoskopskoj kirurgiji uz čuvanje fertiliteta kod graničnih tumora jajnika, o optimalnoj laparoskopskoj evaluaciji citoredukcije kod uznapredovalog karcinoma jajnika, o standardizaciji i ulozi paraaortalne staging limfadenektomije kod uznapredovalog karcinoma te o ulozi laparoskopije kod karcinoma u trudnoći.

Dva glavna predavanja (»Key-note lecture«) su bila: A. Wattiez, Strasbourg, Predsjednik ESGE-a »Laparoskopска kirurgija: Revolucija se nasavlja« i L. Mencaglia, Firenca, predsjednik kongresa: »Histeroskopija uvijek«.

Održano je 5 rasprava sa stavovima »pro« i »contra«:

1) Onkološka kirurgija: Otvorena kirurgija ili Laparoskopija. »Za laparoskopски pristup« D. Querleu (Toulouse), »za laparotomiju« J. Lurain (Chicago). 2) Hoće li histeroskopija i transvaginalna laparoskopija zamijeniti tradicionalni HSG? »Za« Tanos (Nikozija, Cipar), »contra« Fernandez (Paris). 3) Čuvanje živaca u ginekološkoj onkološkoj kirurgiji, je li to moguće? »Za« je bio M. Possover (Zürich), a »contra« P. Morice (Paris). 4.) Treba li laparoskopска histerektomija zamijeniti vaginalnu kirurgiju? »Za« H. Reich (New York), a »contra« L. Leo (Novara). 5) Trebamo li randomizirane studije u ginekološkoj kirurgiji? »Za« R. Garry (Newcastle, UK), a »contra« J. Donnez (Bruxelles).

Sudionici kongresa su svoje prezentacije predložili u 15 sjednica *slobodnih priopćenja*. O problemima dijagnoze i kirurgije, pa i medikamentozne terapije zbog *endometrioze* raznih lokalizacija, uključujući i duboko

infiltrirajući (DIE) ekstragenitalni tip endometrioze, su bile dvije sjednice. O *histeroskopiji*, od ambulantne histeroskopije do rezektoskopije, govorilo se u šest sjednica, naglašena je uloga histeroskopije u ranoj dijagnostici *atipične hiperplazije endometrija* i *endometralnog karcinoma*, kao i *klasifikacije endometralnog karcinoma*. Stjepan Skenderović je izložio predavanje: *Office hysteroscopic procedures in the endouterine pathology*. Izlaganje je afirmativno prihvaćeno, a uputio je na kraju poziv svima da sudjeluju na kongresu u Dubrovniku, u lipnju 2010. godine.

Laparoskopска robotna histerektomija prikazana je na jednoj sjednici, a u dvije sjednice održani su prikazi o onkološkim laparoskopским i robotnim laparoskopским radikalnim operacijama kod karcinoma cerviksa, endometralnog karcinoma, o konzervativnom liječenju kod borderline tumora jajnika, o laparoskopskom liječenju visoko suspektnih adneksalnih masa, o laparoskopskoj kirurgiji kod ranog stadija karcinoma jajnika, kao i laparoskopskom operativnom postupku kod uznapredovalog karcinoma jajnika. Prezentiran je i rad o vaginalnoj asistiranju laparoskopskoj radikalnoj histerektomiji uz očuvanje živaca – VALRH. (Runnebaum iz Sveučilišne bolnice u Jeni).

Video zapisi iz različitih područja laparoskopске i histeroskopске dijagnostike i kirurgije, uključujući i onkološke slučajeve, kao npr. prikaz laparoskopске »debulking« operacije kod uznapredovalog karcinoma jajnika te laparoskopски »staging« uznapredovalog epitelijalnog karcinoma jajnika, prikazani su na šest video sjednica.

Treći dan kongresa bio je posvećen prijenosu operacija uživo (Live surgery). Izravni prijenos operacija bio je iz tri operacijske dvorane. J. F. Magrina (Phoenix) je učinio robotnu radikalanu histerektomiju kod cervikalnog karcinoma, što se moglo veoma lijepo pratiti i sudjelovati komentarima na relaciji operacijska sala-auditorij. U istoj operacijskoj dvorani učinjena je adneksotomija s jednim laparoskopским ubodom, te laparoskopска histerektomija kod endometralnog karcinoma. U drugoj operacijskoj dvorani M. Malzoni (Avellino) učinio je laparoskopску histerektomiju zbog endometralnog karcinoma, a zatim su slijedile laparoskopска lateralna suspenzija zbog prolapsa i laparoskopска histerektomija zbog endometralnog karcinoma. U trećoj operacijskoj dvorani prikazana je ambulantna histeroskopija i mogućnosti histeroskopских operacija po Bettocchijevoj koncepciji.

Na povratku u Hrvatsku posjetili smo baziliku sv. Antuna u Padovi. Puni snažnih dojmova o visokoj razini kongresa, o širokoj primjeni endoskopije u ginekološkoj kirurgiji, a i renesansnim umjetninama Firence sretno smo stigli svojim kućama.

Prim. dr. sc. Stjepan Skenderović

E-mail: stjepan.skenderovic@zg.t-com.hr